

Голубова Уляна,
студентка факультету агротехнологій та економіки
спеціальності «Облік і оподаткування»
Дворник Інна,
к.е.н., старший викладач кафедри аграрної економіки
ВП НУБіП України «Ніжинський агротехнічний інститут»
м. Ніжин
Україна

ОСОБЛИВОСТІ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ АГРАРНОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ

Основним законодавчим актом, що закріплює правові засади здійснення зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД) вітчизняними суб'єктами господарювання, є Закон України "Про зовнішньоекономічну діяльність" від 16 квітня 1991 року. Цей Закон визначає основні правові та організаційні засади здійснення ЗЕД в Україні і спрямований на удосконалення правового регулювання усіх видів ЗЕД, включаючи зовнішню торгівлю, економічне, науково-технічне співробітництво, надання послуг відповідно до загальновизнаних засад, принципів, норм і правил міжнародної торгівлі та зобов'язань, узятих Україною в рамках міжнародних угод.

Зовнішньоекономічна діяльність - це діяльність суб'єктів господарської діяльності України та іноземних суб'єктів господарської діяльності, побудована на відносинах між ними, що має місце як на території України, так і за її межами.

До зовнішньоекономічної діяльності належать такі операції:

- експорт/імпорт товарів, капіталу та робочої сили;
- надання іноземним суб'єктам господарювання консультаційних, страхових, транспортно-експедиційних, виробничих, юридичних та інших послуг;
- наукова, науково-технічна кооперація з іноземними суб'єктами господарювання;
- міжнародні фінансові операції, в т.ч. кредитні операції;
- спільна підприємницька діяльність з іноземними суб'єктами господарювання, як на території України, так і за її межами (наприклад, створення спільних підприємств, спільне володіння майном, проведення спільних господарських операцій тощо);
- товарообмінні (бартерні) операції з іноземними суб'єктами господарювання [2].

Аграрний сектор і його ядро – сільське господарство – є джерелом виробничо-комерційного потенціалу України. Близько 30 % світових чорноземів, вигідне географіко-кліматичне розташування мають сприяти його

розвитку. Сьогодні агрохолдинги складають основу сільськогосподарського ринку України.

Інтенсифікація світової торгівлі є своєрідним двигуном національного виробництва та споживання. Розвиток зовнішньоекономічних відносин в аграрній сфері набуває актуального значення як з позиції загальносвітової продовольчої безпеки, так і з точки зору необхідності здійснення міжнародної торгівлі.

Сільське господарство України займає лідируючу позицію у товарній структурі експорту країни (43,1% у 2019 році) і залишається практично єдиним сектором, який упродовж багатьох років забезпечує позитивне сальдо зовнішньої торгівлі (Рис.).

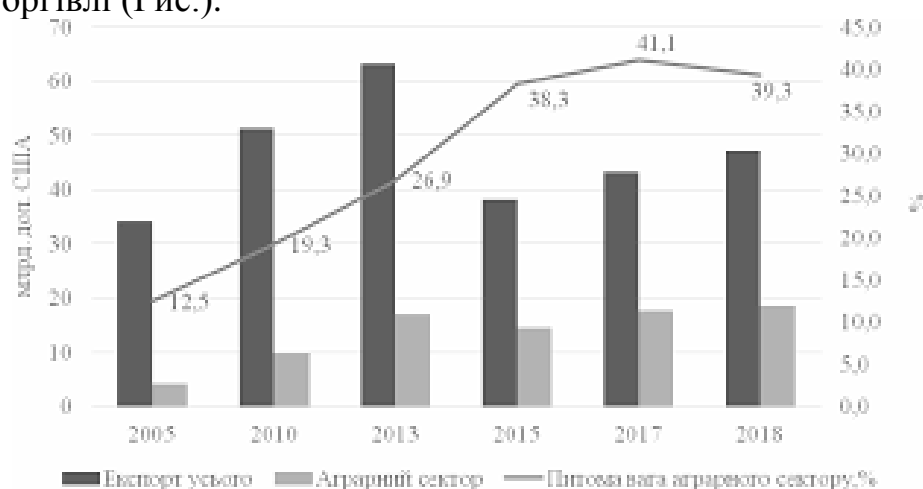

Рис. 1. Частка аграрного сектору в структурі експорту України, 2005-2018 рр.

За період із листопада 2018 року по жовтень 2019 року Україна посіла третє місце в переліку найбільших постачальників продукції аграрного сектору до країн Євросоюзу, експортувавши на суму 7,3 млрд євро.

В товарній структурі експорту найбільші поставки займають: кукурудза, пшениця, соняшникова олія, ячмінь, картопля, соєві боби, цукор та інше.

На сьогодні можна спостерігати зростання імпорту в Україну, додатне сальдо щороку зростає (10,3% у 2019 році). В товарній структурі експорту найбільші поставки займають: морська риба, цитрусові, тютюн та інше.

Найбільші торговельні партнери в 2019 році стали: Китай (11,5%), Російська Федерація (9,2%), Німеччина (7,6%), Польща (6,7%), Білорусь (4,8%), Туреччина (4,5%), Італія (4,1%), США (3,8%), Угорщина (2,5%), Індія (2,5%).

Поряд із перспективами розвитку аграрного сектору, ця галузь характеризується наявністю низки економічних проблем: кадрові проблеми, труднощі з фінансуванням і деградація сільськогосподарських територій, знецінення гривні, подорожчання палива, добрив, як результат - підвищення собівартості вирощування культур.

Стратегічними пріоритетами в удосконаленні функціонування аграрного сектору є:

- перехід від сировинного експорту до експорту продуктів з високою доданою вартістю;
- перехід до сталого землеробства та використання ефективних методів ведення сільського господарства (точне землеробство, мінімальна обробка землі, електронна карта полів, використання GPS-технологій);
- підвищення стандартів безпеки продуктів харчування;
- підвищення енергетичної незалежності сектора за рахунок використання альтернативних видів енергії;
- реалізація інфраструктурних проектів, які дозволять збільшити обсяги виробництва і скоротити його собівартість, а також зменшити втрати сировини і готової продукції при зберіганні і транспортуванні;
- підвищення ефективності систем управління аграрними підприємствами.

Такий механізм зовнішньоекономічної діяльності забезпечить продовольчу безпеку країни, розвиток виробничої та соціальної інфраструктур у сільській та міській місцевостях, підвищить ВВП на душу населення, обсяг податкових надходжень до бюджету, сприятиме зменшенню безробіття та покращенню рівня життя населення.

Список використаних джерел

1. Гришко Н.В., Лубенченко О.Е. Регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні та незалежний аудит. *Вісник чернігівського державного технологічного університету*. № 2 (66), 2013, С.379.
2. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств: Навчальний посібник / [Козак Ю.Г., Логвінова Н.С. та ін.]; за ред. Ю.Г. Козака, Н.С. Логвінової, М.А. Зайця. – 4-те вид., перероб. та доп. – К.: Освіта України, 2012. – С.8-10.